

**Priročnik za osumljence
in obdolžence o pravici
do obveščенosti, pravici
do dostopa do odvetnika
in pravici do brezplačne
pravne pomoči**

Vsebina

Namen priročnika	03
Pregled direktiv	04
Sem osumljenec ali obdolženec v kazenskem postopku	08
1.1. Kakšne so moje pravice?	08
1.2. Kaj lahko storim, če so bile moje pravice kršene?	12
1.3. Kateri minimalni pogoji morajo biti zagotovljeni, če mi je odvzeta prostost?	13
O projektu FULL-PROOF	16

NAMEN PRIROČNIKA

Ta priročnik je namenjen podpori osumljenim ali obdolženim osebam v začetnih fazah kazenskega postopka.

Nudi jasne in razumljive informacije ter praktične usmeritve, ki temeljijo na uveljavljenih dobrih praksah. Njegov namen je pomagati vam pri varovanju pravic, ki so določene v:

- ✓ Direktivi 2012/13/EU o pravici do obveščenosti;
- ✓ Direktivi 2013/48/EU o pravici do dostopa do odvetnika;
- ✓ Direktivi (EU) 2016/1919 o pravici do brezplačne pravne pomoči.

Temelji na izhodišču, da dostop do jasnih, dostopnih in praktičnih informacij lahko prispeva k spoštovanju pravic, določenih v teh direktivah Evropske unije (EU).

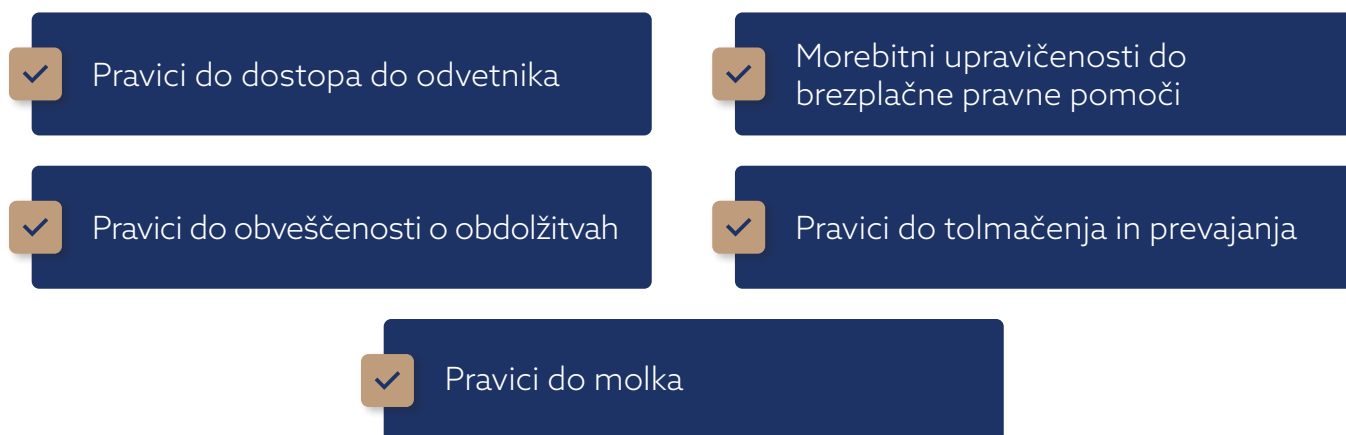
* Izrazi, uporabljeni v tem priročniku v moški slovnični obliki, se uporabljajo kot nevtralni in se nanašajo na osebe vseh spolov.

PREGLED DIREKTIV

Direktiva 2012/13/EU o pravic do obveščnosti v kazenskem postopku določa minimalna pravila, ki zagotavljajo, da ste kot osumljena ali obdolžena oseba nemudoma obveščeni o: (i) svojih procesnih pravicah, (ii) razlogih za prijetje ali pridržanje in (iii) svoji pravici do dostopa do gradiva zadeve po vsej Evropski uniji.

Kar zadeva procesne pravice, morate biti nemudoma obveščeni vsaj o naslednjem:

Če ste prijeti ali vam je odvzeta prostost, vam mora biti izročeno pisno obvestilo o pravicah, sestavljeno v preprostem in razumljivem jeziku. Omogočeno vam mora biti, da ga preberete in da ga zadržite pri sebi.

Pisno obvestilo mora poleg zgoraj navedenih pravic vsebovati tudi:

- ✓ Pravico do dostopa do gradiva zadeve;
- ✓ Pravico do obvestila konzularnim organom in tretjim osebam;
- ✓ Pravico do nujne zdravniške pomoči;
- ✓ Največje možno število ur ali dni, v katerih vam je lahko odvzeta prostost, preden ste privedeni pred sodni organ.

Vzorčna primera pisnega obvestila o pravicah v kazenskem postopku ter v postopku na podlagi evropskega naloga za prijetje sta navedena v Prilogi I in Prilogi II k [Direktivi](#).

Osumljene ali obdolžene osebe morajo biti tudi dovolj podrobno obveščene o kaznivem dejanju, za katero so osumljene ali obdolžene, da lahko učinkovito uresničujejo pravico do obrambe in se zagotovi pošten postopek. Prav tako morajo biti obveščene o razlogih za vsako prijetje ali odvzem prostosti, vključno z navedbo konkretnega kaznivega dejanja.

Nazadnje morajo imeti osumljene ali obdolžene osebe (ter njihovi odvetniki) brezplačen dostop do bistvenih dokumentov zadeve, ki so potrebni za izpodbijanje zakonitosti pridržanja ali odvzema prostosti, ter do vseh pomembnih dokazov, s katerimi razpolagajo pristojni organi, vključno z razbremenilnimi dokazi.

Podrobnejši opis je na voljo v [priročniku organizacije Fair Trials o Direktivi o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku](#). Kratek pregled ključnih vidikov Direktive 2012/13/EU je na voljo v poročilih Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) z naslovoma [»Pravice v praksi: dostop do odvetnika in procesne pravice v kazenskih postopkih ter postopkih na podlagi evropskega naloga za prijetje«](#) ter [»Pravice osumljenih in obdolženih oseb v EU: prevajanje, tolmačenje in obveščенost«](#), ki vsebujeta tudi posebna poglavja o pravici do obveščenosti. Pregled standardov, regionalnih izzivov in primerov obetavnih praks je na voljo tudi v poročilu projekta EU [»Od prava k praksi: krepitev procesnih pravic v policijskem pridržanju \(ProRPC\)«](#).

Direktiva 2013/48/EU o pravici do dostopa do odvetnika določa temeljne zahteve glede pravice do dostopa do odvetnika v kazenskem postopku in v postopku na podlagi evropskega naloga za prijetje. Uporablja se od trenutka, ko vas pristojni organi obvestijo, da ste osumljeni ali obdolženi kaznivega dejanja, pa vse do zaključka kazenskega postopka.

Direktiva v veliki meri temelji na načelih in standardih, ki jih je razvilo Evropsko sodišče za človekove pravice, zlasti v zadevi [Salduz proti Turčiji \(2008\)](#). V tej zadevi je bilo poudarjeno, da je dostop do odvetnika že od prvega policijskega zaslišanja temeljna zahteva poštenega sojenja ter da omejitve te pravice praviloma nepopravljivo posežejo v pravico do obrambe.

Drugi odstavek 3. člena direktive določa pravico do dostopa do odvetnika brez nepotrebnega odlašanja, najpozneje:

Pred zaslišanjem s strani
policije ali drugega organa
kazenskega pregona oziroma
pravosodnega organa

Od preiskovalnega dejanja ali
drugega dejanja zbiranja dokazov

Po odvzemu prostosti

Kadar prejmete poziv za zglasitev
na sodišču, pristojnem za
kazenske zadeve

Zagotovljene vam morajo biti tudi naslednje pravice:

- ☒ Zaupna komunikacija z odvetnikom;
- ☒ Učinkovita udeležba odvetnika pri zaslišanju;
- ☒ Navzočnost odvetnika pri pomembnih preiskovalnih dejanjih.

Če se vaš status med postopkom spremeni (na primer iz priče v osumljeno ali obdolženo osebo), se mora zaslišanje takoj preiniti. O svojih pravicah, vključno s pravico do dostopa do odvetnika, morate biti nemudoma obveščeni.

V postopku na podlagi evropskega naloga za prijetje imate pravico do dostopa do odvetnika v državi izvršitve ter možnost imenovanja odvetnika v državi izdaje evropskega naloga za prijetje.

V izjemnih okoliščinah so lahko dovoljene začasne omejitve pravice do dostopa do odvetnika, zlasti kadar je nujno odvrniti resne škodljive posledice za življenje, svobodo ali telesno nedotakljivost osebe.

Direktiva dopušča tudi možnost odpovedi pravici do dostopa do odvetnika. Takšna odpoved mora biti prostovoljna, poučena in nedvoumna. Odpoved pravice lahko kadarkoli prekličete.

Za podrobnejšo razlago in kratek pregled glavnih določb te direktive si lahko ogledate naslednje gradivo: poročilo Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) z naslovom „**Pravice v praksi: dostop do odvetnika in procesne pravice v kazenskih postopkih in postopkih evropskega naloga za prijetje**“ ter **priročnik organizacije Fair Trials o Direktivi o dostopu do odvetnika**.

Direktiva (EU) 2016/1919 o pravici do brezplačne pravne pomoči določa skupne minimalne standarde glede dostopa do brezplačne pravne pomoči, financirane iz javnih sredstev, za osumljene ali obdolžene osebe ter zahtevane osebe v postopku na podlagi evropskega naloga za prijetje. Njen namen je zagotoviti enak dostop do pravnega varstva ter varovati pravico do poštenega sojenja.

Ta direktiva je tesno povezana z Direktivo o pravici do dostopa do odvetnika. Njen namen je zagotoviti učinkovito uresničevanje te pravice prek javnega financiranja, torej s tem, da država članica krije stroške pomoči odvetnika, kadar so za to izpolnjeni pogoji.

Uporablja se za osumljene ali obdolžene osebe v kazenskem postopku, ki imajo pravico do dostopa do odvetnika in izpolnjujejo enega od naslednjih pogojev:

Osebi je odvzeta prostost.

Je v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom obvezna pomoč odvetnika.

Je oseba dolžna ali ji je dovoljeno sodelovati pri preiskovalnem dejanju ali dejanju zbiranja dokazov.

Uporablja se tudi za zahtevane osebe v postopku na podlagi evropskega naloga za prijetje, ki imajo pravico do dostopa do odvetnika ob prijetju v državi izvršitve, ter za osebe, ki sprva niso bile osumljene ali obdolžene, pa so tak status pridobile med zaslišanjem.

Pri odločanju, ali ima oseba zadostna sredstva za kritje stroškov odvetnika v kazenskem postopku, lahko države članice izvedejo oceno materialnega položaja, oceno upravičenosti na podlagi pravičnosti ali oboje. V vsakem primeru se šteje, da je pogoj upravičenosti na podlagi pravičnosti izpolnjen zlasti: (a) kadar je osumljena ali obdolžena oseba privedena pred pristojno sodišče ali sodnika zaradi odločanja o odvzemu prostosti v kateri koli fazi postopka, ki spada na področje uporabe te direktive; ter (b) med odvzemu prostosti.

Brezplačna pravna pomoč mora biti dodeljena brez nepotrebnega odlašanja in najpozneje:

Pred zaslišanjem pred pristojnim organom.

Pred izvedbo kakršnega koli preiskovalnega dejanja ali dejanja zbiranja dokazov.

Podrobnejši opis in navodila za izvajanje te direktive so na voljo v **poročilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu** ter v specializiranih priročnikih o pravni pomoči, pripravljenih v okviru projektov, financiranih iz sredstev EU, in nevladnih organizacij (na primer priročnik organizacije Fair Trials in svetovalnega odbora pravnih strokovnjakov o **prenosu direktive** ter **priročnik o Direktivi o pravni pomoči**).

SEM OSUMLJENEC ALI OBDOLŽENEC V KAZENSKEM POSTOPKU

1.1. Kakšne so moje pravice?

Pravica do spoštljivega in dostojanstvenega ravnanja

Vse države članice Evropske unije morajo z vsako osebo ravnati s spoštovanjem in dostojanstvom. To pomeni, da morajo pristojni organi upoštevati vaše osebne okoliščine, ravnati skrbno ter vam vse informacije podati in pojasniti jasno, razumljivo in spoštljivo.

 Pravica do molka

Vse osebe, osumljene ali obdolžene kaznivega dejanja, imajo pravico, da ne odgovarjajo na vprašanja. Niste dolžni izpovedati zoper sebe ali priznati krivde.

 Pravica do domneve nedolžnosti

Vsaka oseba ima pravico, da se šteje za nedolžno, dokler njena krivda ni dokazana s pravnomočno odločbo sodišča.

Ta pravica velja od trenutka, ko ste osumljeni ali obdolženi kaznivega dejanja, pa vse do pravnomočnega zaključka postopka.

 Pravica do jasnih in razumljivih informacij

Pristojni organi vam morajo vaše procesne pravice ter naravo in razloge za sum ali obtožbo zoper vas pojasniti ustno ali pisno, na jasen in razumljiv način. Pri tem morajo upoštevati vaše osebne okoliščine in zagotoviti, da informacije dejansko razumete.

Ta pravica vključuje informacije o:

- Pravici do dostopa do odvetnika;
- Morebitni upravičenosti do brezplačne pravne pomoči ter pogojev za njeno pridobitev;
- Pravici do obveščenosti o obdolžitvah;
- Pravici do tolmačenja in prevajanja;
- Pravici do molka.

Če ste prijeti ali vam je odvzeta prostost, vam mora biti izročeno pisno obvestilo o pravicah v jeziku, ki ga razumete. Napisano mora biti v preprostem in razumljivem jeziku, da lahko v celoti razumete in učinkovito uveljavljate svoje procesne pravice, omogočeno pa vam mora biti tudi, da ga obdržite med odvzemom prostosti.

Pisno obvestilo o pravicah mora v skladu z nacionalnim pravom vsebovati tudi informacije o:

- ☒ Pravici do dostopa do gradiva zadeve;
- ☒ Pravici, da se o odvzemu prostosti obvestijo konzularni organi in ena oseba po izbiri osumljene ali obdolžene osebe;
- ☒ Pravici do nujne zdravniške pomoči;
- ☒ Največjem možnem številu ur ali dni, v katerih je lahko osumljeni ali obdolženi osebi odvzeta prostost, preden je privedena pred sodni organ.

Obvestilo mora vsebovati tudi informacije o možnostih, ki so vam na voljo za izpodbijanje zakonitosti pridržanja, za zahtevo za sodni preizkus odvzema prostosti ali za vložitev predloga za odpravo pripora.

☒ **Pravica do prevajanja in tolmačenja**

Če ne govorite jezika države, v kateri poteka kazenski postopek, imate pravico zahtevati tolmača ter prevod najpomembnejših dokumentov v zadevi, in sicer brezplačno.

Nihče vas ne sme siliti, da sprejmete tolmačenje v angleškem jeziku (ali katerem koli drugem jeziku), če tega jezika ne obvladate ali ga ne razumete. Takšno tolmačenje lahko tudi zavrnete.

Država članica mora brez odlašanja zagotoviti tolmačenje med kazenskim postopkom pred preiskovalnimi in sodnimi organi, vključno med policijskim zaslišanjem, na vseh sodnih obravnavah ter na vseh potrebnih vmesnih narokih.

Tolmačenje, zagotovljeno v skladu s tem členom, mora biti dovolj kakovostno, da se zagotovi pravičen postopek, zlasti tako, da ste seznanjeni s svojim primerom in da lahko uveljavljate svojo pravico do obrambe.

✓ Pravica do odvetnika

Vse osumljene ali obdolžene osebe imajo pravico do dostopa do odvetnika od prve faze policijskega zaslišanja pa vse do zaključka kazenskega postopka. Ta pravica vključuje **pravico do zadostnega časa, ustreznega prostora in zasebnosti za komunikacijo z odvetnikom ob polnem spoštovanju načela zaupnosti**. Vključuje tudi možnost, da ima vaš odvetnik aktivno vlogo med zaslišanjem in v celotnem postopku.

Dostop do odvetnika vam omogoča, da učinkovito uveljavljate svojo pravico do obrambe ter da med postopkom prejimate ustrezna pravna pojasnila in usmeritve.

V izjemnih primerih v predkazenskem postopku ter poleg omejitev, ki temeljijo na geografski oddaljenosti, šesti odstavek 3. člena Direktive 2013/48/EU dopušča začasne omejitve pravice do dostopa do odvetnika, ki so strogo omejene na naslednje primere:

A

Kadar je nujno odvrniti resne škodljive posledice za življenje, svobodo ali telesno nedotakljivost osebe.

B

Kadar je takojšnje ukrepanje preiskovalnih organov nujno, da se prepreči resno tveganje za kazenski postopek.

Uvodna izjava 31 dodatno pojasnjuje, da lahko pristojni organi med takšnim začasnim odstopanjem osumljene ali obdolžene osebe zaslišijo brez navzočnosti odvetnika le, če jih obvestijo o njihovi pravici do molka, zaslišanje omejijo na najmanjši obseg, potreben za pridobitev informacij za preprečitev resnih škodljivih posledic za življenje, svobodo ali telesno nedotakljivost, ter zagotovijo, da ni poseženo v pravico do obrambe (na primer glede privilegija zoper samoobtožbo).

✓ Pravica do brezplačne pravne pomoči

Vsakdo ima pravico do obrambe. Če si ne morete privoščiti odvetnika po lastni izbiri, mora pristojna država članica **zagotoviti brezplačno pravno pomoč**, da vam omogoči učinkovito uresničevanje pravice do poštenega sojenja.

Za zagotovitev učinkovitosti te pravice vas morajo pristojni organi **obvestiti o merilih upravičenosti, pogojih in vseh drugih relevantnih podrobnostih**, določenih z nacionalnim pravom.

Seznam virov in dodatnih gradiv:

Evropska konvencija o človekovih pravicah - https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_slv

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah - <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0389:0403:sl:PDF>

Direktiva o domnevi nedolžnosti - <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj/slv>

Direktiva o pravici do tolmačenja in prevajanja v kazenskih postopkih - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010L0064>

Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah - <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PISRS/Kulturna-raznolikost/9b7da27d8d/Mednarodni-pakt-o-drzavljskih-in-politicnih-pravicah.pdf>

Splošna deklaracija človekovih pravic - <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZEZ/Dokumenti/multilateralala/mednarodno-pravo/Splosna-deklaracija-clovekovih-pravic.pdf>

1.2. Kaj lahko storim, če so bile moje pravice kršene?

Če so bile kršene vaše procesne pravice, se najprej obrnite na svojega odvetnika in mu pojasnite situacijo.

Kot prvi korak morate vi ali vaš odvetnik poiskati pravno sredstvo pred pristojnimi nacionalnimi sodišči. Če to ne deluje, lahko vložite pritožbo pri Evropski komisiji v zvezi s kršitvijo, kar lahko vodi do postopka proti zadevni državi članici, saj je ta institucija pristojna za tožbo proti tej državi članici.

V skladu z nacionalnim pravom lahko pride v poštev ena ali več naslednjih možnosti:

- ☒ Izpodbijanje zakonitosti pridržanja;
- ☒ Vložitev pritožbe zoper delo policista (v skladu z Zakonom o nalogah in pooblastilih policije);
- ☒ Predlog za izločitev dokazov;
- ☒ Uveljavljanje pravice obrambe;
- ☒ Uveljavljanje, da je bila izjava dana pod prisilo ali grožnjo;
- ☒ Uveljavljanje procesnih kršitev;
- ☒ Nadzorstvena pritožba zoper dolgotrajno postopanje tožilstva;
- ☒ Pritožba zoper odločitve sodišča o priporu.

Za več informacij obiščite:
[**Kako prijaviti kršitev vaših pravic**](#)

1.3. Kateri minimalni pogoji morajo biti zagotovljeni, če mi je odvzeta prostost?

Države članice morajo zagotoviti, da se z vsemi osebami, ki jim je odvzeta prostost, ravna s spoštovanjem njihovega človeškega dostojanstva ter da niso izpostavljene mučenju ali nečloveškemu oziroma ponižujočemu ravnanju. To je določeno v 1. in 3. členu [Evropske konvencije o človekovih pravicah \(EKČP\)](#), v 1. in 4. členu [Listine Evropske unije o temeljnih pravicah \(Listina\)](#) ter v 1. pravilu [Evropskih zaporskih pravil](#).

Poleg tega 4. pravilo Evropskih zaporskih pravil določa, da razmer, ki kršijo človekove pravice, ni mogoče upravičiti s pomanjkanjem sredstev.

Vsaka omejitev uresničevanja pravic mora biti določena z zakonom ter mora spoštovati načeli nujnosti in sorazmernosti, v skladu z 52. členom Listine ter 2. in 3. pravilom Evropskih zaporskih pravil.

V skladu s [Priporočilom o procesnih pravicah osumljenцев in obdolžencev, ki so v priporu v predkazenskem postopku, in o materialnih pogojih pripora](#), so kot posebej pomembni izpostavljeni naslednji minimalni standardi. Navedeni so tudi sklici na ustrezna pravila Evropskih zaporskih pravil, na primer:

Namestitev	Pravilo 17 Osebe, ki jim je v predkazenskem postopku odvzeta prostost, morajo biti nameščene ločeno od obsojenih oseb. Ženske morajo biti nameščene ločeno od moških, otroci pa ločeno od odraslih, razen če je drugače določeno v največjo korist otroka.
Nastanitveni pogoji	Pravilo 18 Države članice morajo zagotoviti, da ima vsaka oseba na voljo najmanj 6 m² osebne prostora v enoposteljni celici in najmanj 4 m² v skupni celici. Kadar razpoložljivi osebni prostor pade pod prag 3 m², obstaja močna domneva kršitve 3. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP).

Nastanitveni pogoji	Pravilo 18 Pri izračunu osebnega prostora se upošteva pohištvo, ne pa sanitarni prostori. Zagotovljen mora biti tudi dostop do naravne svetlobe in svežega zraka v celicah. Prezasedenost še vedno prizadene zavode za prestajanje kazni zapora v večini evropskih držav, zaradi česar je izpolnjevanje tega standarda ogroženo.
Higienski in sanitarni pogoji	Pravila 19, 20 in 21 Sanitarni prostori morajo biti dostopni ves čas, zagotovljena pa mora biti tudi zasebnost, vključno z učinkovito fizično ločitvijo od bivalnih prostorov v skupnih celicah. Higienski standardi morajo biti zagotavljeni z rednim čiščenjem in razkuževanjem. Zagotovljeni morajo biti osnovni higienski pripomočki, vključno z brisačami, ter dostop do tople tekoče vode. Zagotovljena morajo biti tudi primerna in čista oblačila ter posteljnina.
Prehrana	Pravilo 22 Hrana mora biti pripravljena in postrežena v higienskih razmerah ter zagotovljena v zadostni količini in kakovosti, da zadosti prehranskim potrebam oseb, ki jim je odvzeta prostost. Pri tem je treba upoštevati starost, invalidnost, zdravstveno stanje, telesno pripravljenost, veroizpoved, kulturo ter naravo dela, ki ga oseba opravlja. Pitna voda mora biti na voljo ves čas.
Čas, preživet zunaj celice in na prostem	Pravilo 27 Osebam, ki jim je odvzeta prostost, mora biti omogočen razumen čas zunaj celice za telesno dejavnost ter sodelovanje pri rekreativnih dejavnostih, ob zagotavljanju ustrezne ravni človeških in socialnih stikov.
Zdravstveno varstvo	Pravila 39 do 47 Osebam, ki jim je odvzeta prostost, mora biti zagotovljen pravočasen dostop do zdravstvene oskrbe, vključno s psihološko in psihiatrično podporo, z namenom ohranjanja njihovega telesnega in duševnega zdravja.

Stik z zunanjim svetom	Pravilo 24 Osebam, ki jim je odvzeta prostost, morajo biti omogočeni obiski družinskih članov in drugih oseb, kot so pravni zastopniki, socialni delavci in zdravstveni delavci, ter komunikacija z njimi po telefonu ali prek videoklicev.
Dostop do pravne pomoči	Pravilo 23 Zagotovljen mora biti učinkovit dostop do odvetnika, pri čemer mora biti spoštovana zaupnost vseh komunikacij.
Otroci in ranljive osebe	Pravili 35 in 46 Pri otrocih mora biti največja korist otroka vedno primarno vodilo. Ranljivim osebam mora biti zagotovljena ustrezna oskrba, prilagojena njihovim posebnim potrebam.

Za več informacij o pogojih odvzema prostosti si lahko ogledate naslednjo zbirko podatkov, ki zbira in spremlja informacije o nekaterih vprašanjih v zvezi z odvzemom prostosti:

**Razlaga pravil in predpisov o kazenskem
pridržanju v EU**

Drugi viri:

Ključne konvencije in priporočila Sveta Evrope

Pogoji pridržanja Sveta Evrope – tematski informativni list

Kratek vodnik PRI po evropskih pravilih za zapore

O projektu FULL-PROOF

FULL-PROOF je projekt, sofinanciran s strani Evropske unije, katerega cilj je prispevati k poenostavitvi kazensko-pravnih postopkov s celovitim obravnavanjem kršitev procesnih pravic, ki se pojavljajo v začetnih fazah kazenskih postopkov, zlasti pravic iz Direktive 2012/13/EU, Direktive 2013/48/EU in Direktive (EU) 2016/1919.

Več informacij o projektu je na voljo na spletni strani:

www.full-proof.eu

Konzorcij

Portugalska

Inovativni zaporniški sistemi (IPS)

Bolgarija

Bolgarski helsinški odbor

Poljska

Poljska platforma za domovinsko varnost

Italija

Univerza v Bologni

Slovenija

Mirovni inštitut

Slovaška

Akademija policijskih sil v Bratislavi

Romunija

Policijska akademija "Alexandru Ioan Cuza"

FULL-PROOF.EU

Sofinancirano s strani Evropske unije.

Izražena stališča in mnenja so izključno stališča avtorja oziroma avtorjev ter ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali Evropske komisije. Niti Evropska unija niti Evropska komisija zanje ne prevzemata odgovornosti.